

Artikkeliko suomeen?

Matkapuhelimien ja muiden älylaitteiden yleistyessä alalle putkahti tiheään uusia yrityksiä. Monet niistä pärjäivät kasvavilla markkinoilla velkavetoisina jonkin aikaa ja kuihtuivat sitten kilpailun kiristyessä pois.

Katukuvaan ilmestyi myös firma nimeltä Setele Oy. Ihmettelin pääni puhki, mistä kummallinen nimi oikein tulee. Tarkoittaako se seteliä väärin kirjoitettuna? Sitten eräs fiksu kaveri kertoi, että nimi on oikeastaan se Tele, ulkomaaksi the Tele, das Tele tai el Tele. Keinotekoinen artikkeli tekee nimestä ja näin myös firmasta tärkeämmän.

No, ei auttanut artikkelikaan, vaan Setele päätyi erinäisten vaiheiden jälkeen lopulta konkurssiin.

Monissa kielissä substantiivien artikkelit ovat todella tärkeitä. Puhetta tai kirjoitusta ymmärtää kyllä ilman niitäkin, mutta artikkeliton teksti ja puhe antavat käyttäjästään moukkamaisen kuvan. Se on vähän kuin kuin nimittelisi fiiniä rouvaa maskuliinipronominilla.

Ihminen tarvitsee puhuessaan lyhyitä miettimistaukoja. Koska meillä suomalaisilla ei ole tarjolla artikkeleita, me niinkutteleme. Joissain murteissa toistetaan muita hauskoja välisanoja. Joku jauhaa ottiatuota, joku tuonoita. Englantilaisella tai ruotsalaisella on helpompaa. Artikkelia voi venyttää ja toistaa.

Suomessa ei käytetä artikkelia. Erilaisista pronomineista on kuitenkin vähitellen tulossa suomeen keinotekoisia artikkeleita, joilla puhetta voidaan pidentää ja ottaa vähän miettimisaikaa.

Harjautumaton meteorologi jankutti aikoinaan, että tuo matalapaine lähestyy tuolta idästä ja aiheuttaa noita tuulenpuuskia. Ne puutarhakalusteet kannattaa nyt nostaa sinne varastoon.

Radion Ykkösaamussa keskusteltiin juuri uusista koululaisista. Haastateltiin Suomen Vanhempainliiton asiantuntijaa. Kun se lapsi nyt lähtee sinne kouluun, se koulutie kannattaa opetella ja tutustua siihen koulurakennukseenkin. Siitä kouluarjesta pitää keskustella ja kertoa ne rajat ja miten se ruokailukin menee. Siinä jutussa tuli niitä artikkeleita!

Edellä kuvattu tarpeeton pronomien käyttö kuuluu vain puheeseen. Eihän kukaan kirjoita näin.

Kielenhuoltaja Kotuksessa pohditaan myös kieleemme artikkeliongelmaa. Koemmeko orpoutta EU:n ja NATO:n piirissä, koska kielessämme ei ole artikkelia? Käytämmekö siksi niin usein se-sanaa eri taivutusmuodoissaan peittääksemme tätä alemmuuden tunnetta? Tutkija arvelee jopa, että näin taajasti esiintyvä se-sana substantiivin edessä olisi mielletävä artikkeliksi.

Tankkaan parhaillaan uutta Perniön murteen oppikirjaa. Vaikka täällä on jo tullut asusteltua yli 30 vuotta, minusta ei edesmenneen naapurini tokaisun mukaan voi tulla perniöläistä. Ku sää et ol syntyn tääl.

Murteita puhutaan, ei niinkään kirjoiteta. Pernjäm murte AaPeeSee -kirjankin tarinat ovat selvästi kirjoitettua puhetta. Sitä opiskellessa päätyy eittämättä johtopäätöksen, että murteessamme ei käytetä artikkeleita. Olisiko se itsetuntokysymys?

pajen.fi